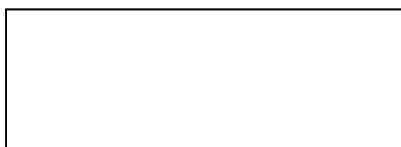

חדשות חברה ומשפט

בשוק העבודה אין די משרות לאקדמאים

דו"ח חדש: 29% מהאקדמאים בגילאי 25-64 עובדים במקצועות אקדמאיים. יתכן שפער נובע מאי-יכולת לקלוט אקדמאים עולים

עיתון "הארץ" מפרסם היום נתונים מדו"ח תחת הכותרת "מדדים למדע, לטכנולוגיה ולחדשנות בישראל", שיצא על-ידי מוסד נאמן בטכניון בשיתוף עם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הדו"ח, אותו חיברו הדוקטור דפנה גץ והפרופסור דן פלד, מצביע על פער של כמעט 50% בין בעלי השכלה על-תיכונית ואקדמאית בכלל האוכלוסייה לעומת אלו העוסקים במקצועות חופשיים. המחקר מצא כי בקרב גילאי 25-64 אחוז בעלי השכלה העל-תיכונית עומד על שיעור 45% - שיעור הגבוה מאחוז האקדמאים במדינות, כדוגמת: קנדה, ארצות-הברית ויפן. עם זאת, לעומת זאת רק 29% מהמועסקים במשק הישראלי עובדים במשרות חופשיות המצריכות השכלה זו. כתוצאה מכך ישנו אחוז ניכר של אקדמאים שנאלצים לעבוד בעבודות שאינן תואמות את כישוריהם. בהשוואה למדינות תעשייתיות מתקדמות נמצא שאחוז כוח האדם המשכיל המצוי במשק הישראלי נמוך בשלושה עד שמונה אחוזים.

למרות מסקנה זו, בדו"ח לא מופיעים נתונים לגבי אחוז בעלי השכלה העל-תיכונית, שמועסקים במשרות אקדמאיות, וגם אין נתונים לגבי משכילים שעובדים במקצועות שאינן נלמדים בהכרח באוניברסיטאות, כדוגמת הנדסאות וטכנאות.

מחברי הדו"ח העלו מספר סיבות בגינן ניתן להסביר את הפער בין שיעור האקדמאים באוכלוסייה לבין השתלבותם בשוק העבודה. ראשית, דוקטור גץ איננה שוללת כי מקור הפער נובע מהקושי של שוק התעסוקה בישראל לקלוט עולים אקדמאיים, שנכנסו לישראל בעשור ומחצה האחרונים. במצב כזה חלק ניכר מהעולים שהשתייכו בעבר לסגל האקדמאי או שהועסקו במשרות הדורשות השכלה גבוהה, עובדים כיום במשרות שאינן דורשים כישורים אלו.

סיבה נוספת יכולה להיות השינוי בהרכב הסגל האקדמאי בישראל. מאז 1992-2005 היה גידול של 18% בהיקף סגל ההוראה והמחקר באוניברסיטאות, אך עלייה זו מוסברת בעקבות עליה ניכרת במשרות מרצים מן החוץ וסגל אקדמאי זוטר, שאינם משרות בעלות קביעות. אך לנוכח מספר הסטודנטים באוניברסיטאות ובמכללות בישראל - 250,000 - העובדה שיש רק 5,000 משרות קבועות לסגל בכיר פוגעת באיכות ההוראה והמחקר שניתנים לסטודנטים. בהקשר זה חשוב לציין כי מאז שנת 2000 נעצר הגידול במספר המשרות הקבועות באוניברסיטה ובאחרונה הפכה מגמת המשרות האקדמאיות לשלילית.

על-רקע נתונים אלו, יזכר, כי ועד ראשי האוניברסיטאות מאיים כי ישבית את תחילת שנת הלימודים האקדמאית בכל המוסדות להשכלה גבוהה. פרופסור משה קווה, נשיא הוועד דורש מהאוצר להעביר לאוניברסיטאות 300 מיליוני שקלים לבסיס התקציב בכדי שניתן יהיה לפתוח את שנת הלימודים.

לירן אופק